

Motion till riksdagen

1986/87:L203

Gullan Lindblad och Sten Andersson i Malmö (m)

Ramlagstiftning för ideella föreningar

Organisationerna fullgör betydelsefulla uppgifter på många samhällsområden, t. ex. inom facklig, politisk och humanitär verksamhet. Många organisationer har fått ett starkt inflytande över samhällsutvecklingen, alltför stark enligt mångas uppfattning.

Det framgår allt klarare att *den enskildes ställning inom och gentemot mäktiga organisationer måste stärkas*.

Lika väl som varje enskild person skall ha rätt att tillhöra en organisation, bör var och en ha en obestriddig rätt att stå utanför utan att bli stämplad som "svartfot". Frågan om den negativa föreningsrätten har aktualiserats av oss i en annan motion. Denna fråga är så självklar att den inte närmare behöver utredas.

Utöver svårigheten att i dag utträda ur en organisation föreligger en reell skyldighet att tillhöra en facklig organisation genom s. k. organisationsklausuler, som innebär att arbetsgivaren förbinder sig att icke anställa personer, som ej tillhör den avtalslutande arbetstagarorganisationen.

Den som ansluter sig till en organisation – facklig, politisk eller intresseorganisation – skall också kunna ha klart för sig att man därmed inte automatiskt blir ansluten till en annan organisation. I dag riskerar man att bli kollektivansluten till det socialdemokratiska partiet, om man går med i en LO-organisation, man blir automatiskt medlem i ABF, om man går med i en handikapporganisation osv.

Organisationernas, särskilt fackets, makt ter sig för många ganska skrämmande. Tidigare har man riskerat att bli kollektivt ansluten till socialdemokratiska partiet. Numera riskerar man också att bli kollektivansluten till samtliga grenar av den socialdemokratiska maktapparaten.

Vad blir kvar av den enskilde individens självbestämmanderätt, när facket efter hand väver in honom/henne i sitt spindelnät?

Inte minst den kollektiva anslutningen av Elektrikerförbundets medlemmar till Folksam genom en kollektiv hemförsäkring har orsakat häftig debatt.

Många medlemmar i de fackliga organisationerna frågar sig: Vad blir nästa steg? Blir jag kollektivt ansluten till OK eller Domus?

Många medlemmar värjer sig också för den form av maktmissbruk som ibland utövas av facket gentemot enskilda medlemmar, t. ex. Sveriges lärarförbunds uteslutning av medlemmar som studerade på sin fritid.

För den som vill tillhöra en förening eller organisation måste det klarare än i dag framgå, hur långt organisationens/fackets befogenheter sträcker sig. Den enskilde skall inte behöva känna sig styrd och manipulerad – måhända

av nog så välmående företrädare. Vissa grundläggande krav bör kunna ställas på föreningar och organisationer.

Mot. 1986/87
L203

Moderata samlingspartiet har tidigare i partimotioner och enskilda motioner krävt att frågan om en ramlagstiftning för ideella föreningar bör utredas. Frågan har ett flertal gånger behandlats och avslagits av riksdagen trots att flera remissinstanser tillstyrkt en utredning.

Vi motionärer anser nu – liksom tidigare – att det föreligger starka skäl för en utredning rörande såväl behovet som den lämpliga utformningen av lagstiftning om de ideella föreningarna.

En eventuell kommande lagstiftning bör innefatta regler som skyddar den enskildes ställning inom och gentemot en organisation, medlems bundenhet av beslut som fattats utan dennes direkta medverkan samt bestämmelser om medlems inträde i och uteslutning ur en förening/organisation.

Hemställan

Med stöd av det anförda hemställs

att riksdagen hos regeringen begär en utredning om ramlagstiftning för ideella föreningar.

Stockholm den 19 januari 1987

Gullan Lindblad (m)

Sten Andersson (m)
i Malmö